İŞKUR

2022
TRABZON
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI RAPORU

2022 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

TRABZON ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TRABZON İLİ 2022 YILI SONUÇ RAPORU

Hazırlayan:

İlhan ŞAHİN

İş ve Meslek Danışman

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri de kuşkusuz işsizlik, mesleksizlik ve yeteri kadar istihdam yaratamama sorunudur. Bu sorun aynı zamanda bazı sıkıntılar ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam arttırıcı politikalara ağırlık vermek son derece önem arz etmektedir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın artırılabilmesi için ciddi adımlar atılmıştır. İstihdamı artırılabilmek, bu süreci daha etkin yürütülebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikalarının etkin bir şekilde yürütülmesi gerekir.

Ülkemizde olduğu gibi ilimizde de işsizler iş bulamamaktan yakınırken işverenler de nitelikli eleman bulamamaktan şikâyet etmektedirler. Kronikleşen işsizliğin çözümü iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkün olacaktır. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha büyük bir önem arz etmektedir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmektedir. İş arayanlar ve işverenler arasında köprü görevi gören İŞKUR hem işverenlerin hem de iş arayanların problemlerini yakından, titizlikle takip edip çözüm üretmektedir.

Bu gerçekler ışığında, ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıla ışık tutmak amacıyla "İşgücü Piyasası Araştırması" yapılmıştır. Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması ile çalıştırdıkları kişi sayısı 20 ve üzerinde olan 806 işyerine, İŞKUR bizzat kendi personelleriyle ulaşmış, faaliyet gösteren firmaların anlık durumunu ve gelecek için düşündükleri istihdam durumunu rapor etmiş ve taleplerini yerinde dinlemiştir. Yapılan bu araştırmaların devamında işveren iş arayan eşleştirmeleri daha verimli olup alınan taleplerin karşılanma oranlarında artışlar gözlenmektedir.

Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır. Gerek Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda olacaktır. Dolayısıyla, kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Sonuç olarak, elinizdeki bu rapor, işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Başta Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere İlimizin işsizlik ve istihdam problemine ciddi katkı sağlayacağına inandığım *"İl İşgücü Piyasası Analizi"*ni gereğine uygun bir şekilde yerine getirdiklerini düşündüğüm Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline; kamu kurum kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına ve işverenlerine vermiş oldukları bilgilerden ve desteklerden dolayı teşekkür ederim.

İsmail USTAOĞLU

Trabzon Valisi

ÖN SÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İŞKUR, işgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Özellikle 2019 yılında başlayan Covid-19 salgınının işgücü piyasasına olan olumsuz etkilerini azaltmak için Kısa Çalışma Ödeneği, Ücret Garanti Fonu gibi pasif işgücü politikaları uygulanarak hem işveren hem çalışanlar açısından bu sürecin en az kayıpla atlatılmasına katkı sağlanmaya çalışılmıştır

İŞKUR, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik

istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık Hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler İŞKUR ve TÜİK işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 18 Nisan – 22 Mayıs 2022 tarihleri arasında 20 ve üzeri kişi istihdam eden 82 bin 450 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından iletişime geçilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Trabzon'da ise bu kapsamda planlanan 806 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2022 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

İbrahim BÜYÜK

İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **ii**
ÖN SÖZ ..... **iv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vii**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **viii**
KISALTMALAR ..... **ix**
YÖNETİCİ ÖZETİ **1**
GİRİŞ **3**
BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER **5**
1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 5
1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ 6
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI 7
1.3.1. Açık İş İlanları 7
1.3.2. İşe Yerleştirmeler 8
1.3.3. Kayıtlı İşsiz 10
1.3.4. Aktif İşgücü Programları 11
1.3.5. İşsizlik Ödeneği 15
İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **18**
2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 20
2.2. AÇIK İŞLER 32
2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ 44
2.4.1. Net İstihdam Değişimi 44
2.4.2. Teknolojik Dönüşümün İstihdama Etkisi 47
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME **48**
KAYNAKÇA **52**
EK: 2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU 53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2021 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri 5
Tablo 2: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK İşyeri İstatistikleri 6
Tablo 3: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri 7
Tablo 4: 2022 yılında (Ocak-Eylül) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler 8
Tablo 5: 2022 yılında (Ocak-Eylül) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler 10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları 14
Tablo 7: 2022 Yılı Ocak-Eylül Dönemi AİP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek) 14
Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı 20
Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 29
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 30
Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı 32
Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları 36
Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları 37
Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası 38
Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler 39
Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları 40
Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek 42
Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi 45
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi 46
Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler 46
Tablo 22: İşverenlerin Teknolojik Dönüşüm Sonucu İstihdam Beklentileri 47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları 8
Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları 9
Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları 11
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları 16
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 21
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) 22
Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı 23
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) 24
Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı 25
Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı 26
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%) 27
Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%) 27
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı 28
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri 29
Şekil 15: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi 33
Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 34
Şekil 17: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı 35
Şekil 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı 41
Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 42

KISALTMALAR

AİP	Aktif İşgücü Programları
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
NÜD	Nakdi Ücret Desteği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tüm dünya genelinde pandemi nedeniyle 2020 ve 2021 yılları olağan dışı geçti. İşgücü talebinde ve işgücü arzında eş zamanlı yaşanan daralmanın ardından 2022 yılı işgücü piyasalarının, ülke ve sektör bazında farklılıklar olsa da, toparlandığı bir yıl olmaktadır.

İşgücü piyasalarındaki toparlanmanın aksine küresel ekonomideki baskı 2022 yılında artmaya devam etmiştir. Ukrayna ve Rusya savaşının etkileri, enerji fiyatlarındaki artış tüm ekonomiler üzerindeki riskleri arttırdı. Enflasyon oranları rekor düzeye çıkmışken yaşam maliyetleri oldukça yükseldi. Salgın sonrası yaşanan ekonomik sorunlar nedeniyle küresel ölçekte sosyo-ekonomik kırılganlıklar artmıştır. Yaşanan ekonomik sorunların, işgücü piyasalarındaki toparlanmayı dünya genelinde kısmen geciktirdiği söylenebilir.

Türkiye ise büyüme, dış ticaret ve işgücü açısından birçok ülkeden olumlu yönde ayrışmaktadır. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren yaşanan normalleşme sürecinin özellikle hizmet sektöründe olumlu etkileri gözlenmiştir. Artan ihracat ile gelişen sanayi sektörünün öncülüğünde ülkemiz 2022 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 7,6 oranında büyümüştür. Güçlü büyümenin etkisi ile 2022 yılında istihdamda rekor seviyelere ulaşıldı. İşsizlik oranı ise tek haneli seviyelere geriledi.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücü piyasasının ülke genelini kapsayan ve en temel veri kaynağı olan Hanehalkı işgücü anketi TÜİK tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin haber bültenleri kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin en temel veriler ise İŞKUR'un idari kayıtları ile her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ilimizde 806 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde toplam 17 sektör araştırma

kapsamında yer almaktadır. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 53.367 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 37.931 çalışan erkeklerden, 15.436 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,9 olup, Trabzon ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,4 ile İmalat sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 234 kişilik açık iş mevcuttur. Trabzon ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu; Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 42,3 düzeyindedir.

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Garson (Servis Elemanı) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Haberleşme Tesisatı Bakım ve Onarımcısı mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırada Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18'i bir yıl sonrası için en az bir meslekte net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde net istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 23,4 seviyesindedir. Öte yandan en az bir meslekte net istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 1,7 iken bu oran Trabzon ilinde yüzde 5 düzeyindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması Trabzon İli 2022 Yılı Sonuç Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Covid-19 salgınıyla geçen 2020 ve 2021 yıllarının ardından Dünya ekonomileri, enflasyonist baskı ve risklerin oldukça yükseldiği bir döneme girmiştir. Tüm Dünya ülkelerinde salgının sosyo-ekonomik etkileri ağır bir şekilde gözlenmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO, 2022'de küresel toplam çalışma saatinin, salgın öncesi dönemin yaklaşık %2 altında kalacağını öngörmektedir; bu da 52 milyon tam zamanlı işe eşdeğer bir açığa karşılık gelmektedir.

Pandemi öncesindeki performansa dönüş, dünyanın büyük bölümü için gelecek yıllarda da muhtemelen ulaşılamaz olacaktır. Ülkemizde ise 2021 yılının ikinci yarısından itibaren atılan normalleşme adımları ile birlikte salgın nedeniyle işgücü piyasasında oluşan olumsuz etkiler giderilmiştir. Özellikle Turizm, Konaklama ve Yiyecek sektörlerinde normalleşme adımlarının etkisi ile canlanma gözlenmiştir. İşgücü piyasasına ilişkin talep yönlü veriler, sektör özelinde incelenmelidir. Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için İşgücü Piyasası Araştırmasına ait veriler oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Trabzon İli 2022 Yılı Sonuç Raporu; işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek döneme ilişkin beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2022 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün; piyasaya sundukları emeğin ve piyasadan beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Sonrasında, bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek oldukça önemlidir.

Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur. İşgücü Piyasası Araştırmalarına ait sonuçlar yalnızca İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. Pandemi sonrası araştırmanın 2022 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif

istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması aracılığıyla işverenlerle görüşerek, işgücü talebine ilişkin doğrudan işverenlerden elde ettiği bilgiyi kamuoyu ile paylaşmaktadır.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2022 yılı için Trabzon ilinde 18 Nisan-27 Mayıs 2022 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan ilimizin İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Trabzon ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hanehalkı İşgücü Anketi istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise, iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının özellikleri hakkında bilgi veren (arz yönüyle) temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında 1. ve 2. düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayınlanmaktadır. 2023 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 1: 2021 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri

TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	2.111	1.064	1.047
İşgücü (Bin Kişi)	1.163	443	721
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	1.048	392	656
İşsiz (Bin Kişi)	115	50	64
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	948	622	326
İşgücüne katılma oranı (%)	55,1	41,6	68,9
İstihdam oranı (%)	49,7	36,8	62,7
İşsizlik oranı (%)	9,9	11,4	8,9

Trabzon ilinin dahil olduğu 2. Düzey Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre bölgemizde 15+ nüfus 2,1 milyon kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 55,1 seviyesindedir. İşsizlik oranı ise 2021 yılında bölgemizde yüzde 9,9 olarak gerçekleşmiştir.

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayınlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4a sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

Tablo 2: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	7.624	7.624
2-3 Kişi	5.582	13.283
4-6 Kişi	3.319	15.829
7-9 Kişi	1.385	10.864
10-19 Kişi	1.479	19.635
20-29 Kişi	410	9.730
30-49 Kişi	273	10.253
50-99 Kişi	145	10.013
100-249 Kişi	87	12.972
250-499 Kişi	24	8.475
500-749 Kişi	7	4.175
750-999 Kişi	3	2.634
1000+ Kişi	0	0
Toplam	**20.338**	**125.487**

Ülkemizde 4a zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre incelendiğinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin oldukça yoğun olduğu gözlenmiştir. Benzer durum 81 ilimizde gözlenmektedir.

Trabzon ilinde 2022 Temmuz dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4a sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 20.338 seviyesindedir. Bu işyerlerinde toplam 125.487 4a sigortalı çalışan istihdam edilmektedir. 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 88,1 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 121 iken bu işyerlerinde toplam 28.256 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 3: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	**20.338**
Kamu	549
Özel	19.789
Sigortalı Sayısı	**125.487**
Kamu	20.718
Özel	104.769
Erkek	86.227
Kadın	39.260
Ortalama Aylık Kazanç	**₺ 8.949,7**
Kamu	₺ 12.436,5
Özel	₺ 8.220,1
Erkek	₺ 9.145,7
Kadın	₺ 8.508,6

Trabzon ilinde 2022 Temmuz ayı itibariyle bildirimi yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 125.487 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 39.260 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 16,5 iken özel sektörün payı yüzde 83,5 seviyesindedir. 4a zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 8.949,7 TL'dir. 2022 Temmuz ayı itibariyle erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından yüksektir.

1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları

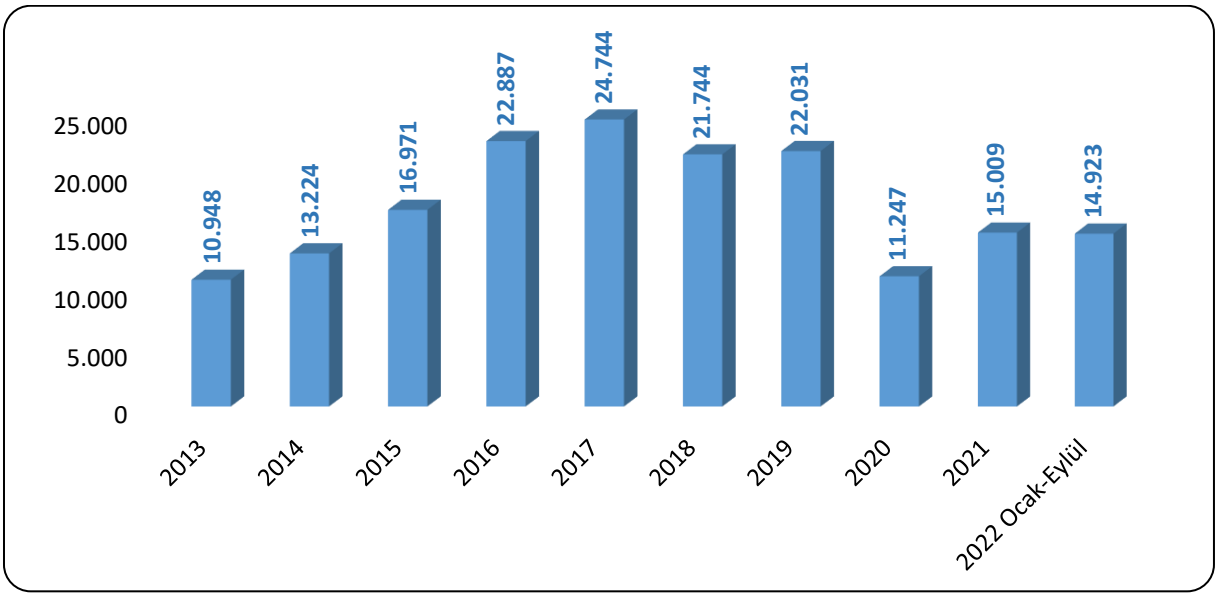

Tablo 4: 2022 Yılında (Ocak-Eylül) Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslekler	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	4.067
Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1.173
Güvenlik Görevlisi	991
Garson (Servis Elemanı)	832
Satış Danışmanı / Uzmanı	578
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	552
Temizlik Görevlisi	421
Büro İşçisi	347
Ön Muhasebeci	227
Beden İşçisi (İnşaat)	188

Trabzon ilinde 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde 14.923 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 4.067 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 27,3 seviyesindedir. Bu mesleği Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. Çalışma isteği olan her bireyin uygun bir işe yerleştirilerek istihdamda yer alması, sosyal içerme ve sosyal refahın önemli bir faktörüdür. Pandemi döneminde özellikle işgücü

piyasasındaki daralmadan kaynaklı kurumun Türkiye geneli işe yerleştirme istatistiklerinde azalma gözlense de, normalleşmeyle birlikte istihdama aracılık hizmetlerimizde toparlanma gözlenmiştir. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kurumun Trabzon ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülebilmektedir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle İŞKUR İşe Yerleştirme Sayıları

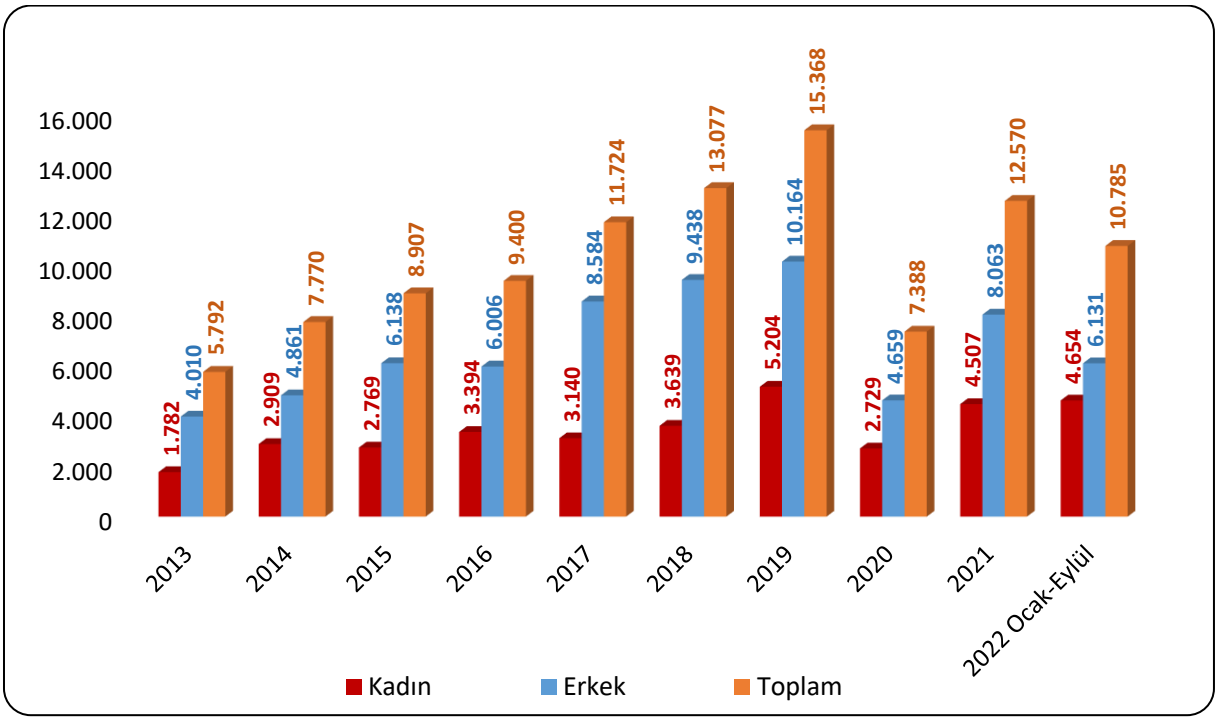

İŞKUR'un; işgücü piyasasını yakından takip ederek yerel ve ulusal düzeyde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır. İlimizde 2022 yılının Ocak-Eylül döneminde 10.785 işe yerleştirme yapılmıştır. İşe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 43,2 seviyesindedir.

Tablo 5: 2022 Yılında (Ocak-Eylül) İşe Yerleştirme Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslekler	İşe Yerleştirme Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	3.709
Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1.166
Güvenlik Görevlisi	984
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	494
Garson (Servis Elemanı)	483
Satış Danışmanı / Uzmanı	329
Büro İşçisi	248
Balık Temizleme İşçisi	176
Beden İşçisi (İnşaat)	170
Balıkçılık Ve Avcılık İşçileri	151

Trabzon ilinde 3.709 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme içinde yüzde 34,4 paya sahiptir. Bu mesleği Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ilimizde erkeklerin ve kadınların en çok işe yerleştiği meslek Beden İşçisi(Genel) mesleğidir.

1.3.3. Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kuruma kayıt olup iş arayanlara en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde düzenli olarak iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife (iş aramıyor) alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

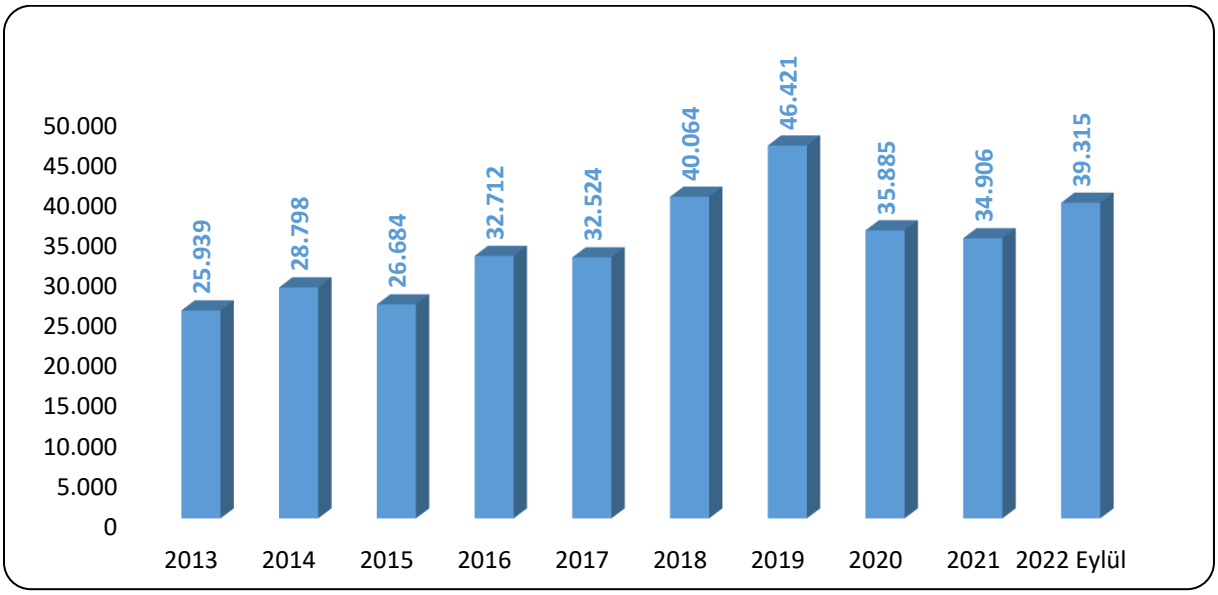

2022 yılı Eylül sonu itibariyle Trabzon ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 39.315 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 52,6; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 24,5 seviyesindedir.

Trabzon ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Trabzon ilinde Kuruma kayıtlı 4.520 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 11,5 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) meslekleri takip etmiştir.

1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin ve çalışanların mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 8 Nisan 2022 tarihinde 31803 sayılı resmi gazetede Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayınlanmıştır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır.

Ülkemizin nispeten genç bir nüfusa sahip olması ve kadınların işgücüne katılım oranının düşük seviyede olması nedeniyle, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı ve Mesleki Eğitim Kursları

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

2022 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile İEP açılacak işyerinde en az 5 çalışan olması şartı getirilmiştir. İşbaşı eğitim programına katılabilecek katılımcı sayısına esas sigortalı sayısı, işverene ait vergi numarası altında ve programın düzenleneceği ilde yer alan işyerleri için programın başlangıç ayından önceki on iki aylık dönem içerisinde yer almak koşuluyla son altı aya veya altı aylık döneme ilişkin olarak SGK'ya verilen sigortalı sayısını gösterir belgede yer alan toplam prim gün sayısının yüz seksene bölünmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

İşveren, programdan yararlanan kişilerin en az %70'ini 60 günden az olmamak üzere program süresinin en az üç katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmelidir.

İşverenler aynı ilde ve aynı vergi numarası altında yer alan işyerlerinde çalıştırdıkları sigortalı sayılarının %30'una kadar katılımcı talep edebilmektedirler.

Türk Meslekler Sözlüğünde meslek ana grubu "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" olarak belirlenen meslekler dışındaki mesleklerde program düzenlenebilmektedir. Program süresi bilişim ve imalat sektörlerindeki işyerleri ve mesleklerde en fazla 6 ay, diğer sektörlerde ise en fazla 3 aydır. Geleceğin mesleklerinde düzenlenen işbaşı eğitim programlarında ise program süresi en fazla 9 ay olarak uygulanabilmektedir.

Program günde en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere ve haftada 6 günü aşmamak kaydıyla haftalık 45 saati geçmeyecek şekilde planlanabilmektedir.

İşbaşı eğitim programına katılan vatandaşlara, programa fiilen katıldıkları gün üzerinden;

- İş arayan statüsündeki katılımcılara günlük 211,55 TL, öğrencilere 158,66 TL, işsizlik ödeneği alanlara günlük 105,78TL,
- Geleceğin meslekleri olarak belirlenen mesleklerde düzenlenen programlarda katılımcılara günlük 232,71 TL cep harçlığı ödenmektedir,

Genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi Kurumumuz tarafından program süresince karşılanmaktadır.

Programa katılan kişilere İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında programın düzenlendiği işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

Kurumumuz tarafından sözleşme veya protokol imzalanması yönünde yaptırım uygulanmayan işverenlerin; açılacak mesleki eğitim kursundan yararlanacak kursiyerlerin en az %70'ini 120 günden az olmamak üzere program süresinin en az üç katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

İşbirliği yöntemi ile özel sektör işyerleri ile düzenlenen mesleki eğitim kurslarında ise ayrıca işverenlerin en az beş sigortalı çalışana sahip olması gerekmektedir.

Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadınların bu programlarımızdan yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. Türkiye genelinde 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde kursiyerlerin yüzde 55,4'ünün kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2013	1.701	1.099	602
2014	1.318	879	439
2015	2.986	1.826	1.160
2016	3.820	2.130	1.690
2017	3.920	2.346	1.574
2018	3.883	2.474	1.409
2019	4.449	2.484	1.965
2020	3.106	1.517	1.589
2021	3.263	1.665	1.598
2022 Ocak-Eylül	1.088	501	587

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ilimizde 573 aktif işgücü programı düzenlenmiş olup toplam 1.088 kişi programlara katılmıştır. Toplam katılımcıların içinde kadınların payı yüzde 46 iken erkeklerin payı ise yüzde 54 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 7: 2022 Yılı Ocak-Eylül Dönemi AİP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek)

Meslekler	AİP Yararlanıcı Sayısı
Mobilya Döşeme Dikim İşçisi	94
Garson (Servis Elemanı)	87
Ön Muhasebeci	38
Makineci (Dikiş)	35
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	32
Büro Memuru (Genel)	31
Aşçı Yardımcısı	30
Hasır Mobilya İşçisi	25
Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)	25
Hemşire	24

Trabzon ilinde 2022 yılında açılan ve yararlanıcı sayısı en fazla olan aktif işgücü programları Mobilya Döşeme Dikim İşçisi, Garson (Servis Elemanı) ve Ön Muhasebeci mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.5. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primi, sigortalının prime esas aylık brüt kazançların üzerinden hesaplanan yüzde 1 sigortalı, yüzde 2 işveren ve yüzde 1 Devlet payından oluşmaktadır. İsteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeyenlerden ise yüzde 1 sigortalı ve yüzde 2 işveren payı alınmaktadır. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, Banka sandıklarına tabi sigortalılar İşsizlik Sigortası kapsamında yer almaktadır. Ayrıca istekleri halinde; Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar, Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişiler de işsizlik sigortası kapsamına dahil olabilmektedir.

İşsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere yasada belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemedir. İşsizlik ödeneğinden yararlanma koşulları ise;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalmak,
- Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün kesintisi hizmet akdine tabi olmak,
- Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak,

şeklinde sıralanabilir. Hizmet akdinin feshinden sonraki 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine başvurmak gerekmektedir. Başvuru, İŞKUR birimine şahsen gelerek veya elektronik ortamda www.iskur.gov.tr adresinden yapılabilir. Mücbir sebepler dışında 30 gün içerisinde başvurulmaması halinde, başvuruda gecikilen süre, toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

İşsizlik ödeneğinin ödenebilmesi için sigortalı işsizlerin istihdama hazır durumda olması gerekmektedir. İşsizlik ödeneği başvurusu ile kişinin kuruma iş arayan kaydı yapılmakta veya mevcut kaydı güncellenmektedir. Böylece sigortalı işsizlerin danışmanlık, işe yerleştirme ve mesleki eğitim hizmetlerini alması sağlanmaktadır.

İşsizlik ödeneğine hak kazananlara; İşsizlik Ödeneği, Genel Sağlık Sigortası Primleri, bir iş bulma ve Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetleri kurum tarafından sunulmaktadır.

Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde;

- 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- 900 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- 1080 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilmektedir.

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40'ı olarak hesaplanmaktadır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80'ini geçememektedir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları

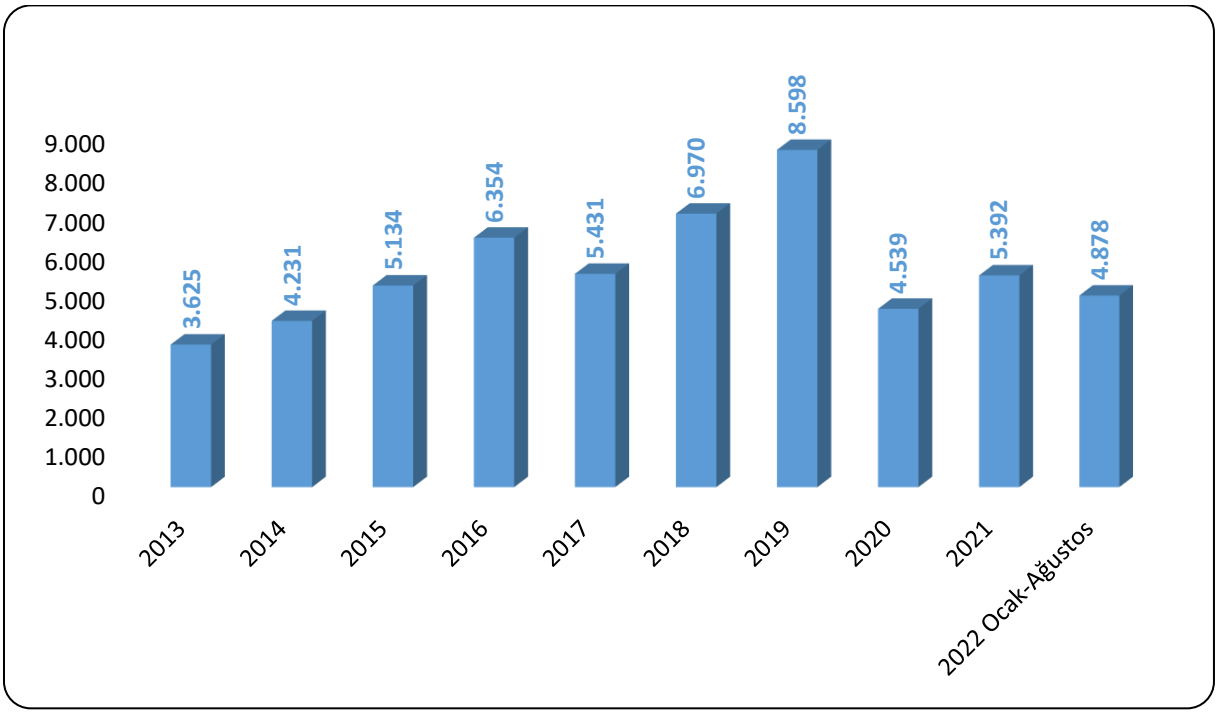

Trabzon ilinde 2022 yılı Ocak-Ağustos döneminde 4.878 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Pandemi başından 2021 yılı Temmuz ayına kadar uygulanan fesih kısıtı nedeniyle ilgili dönemde işsizlik ödeneğine hak kazanan kişi sayısında ülke genelinde düşüş gözlenmiştir. Trabzon ilinde de ülke geneline benzer eğilim söz konusudur.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzına rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik belirli bir seviyenin altına düşmemektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli meslektelerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze

kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

18 Nisan – 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında Türkiye genelinde 82.450 işletme ile 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işletmelerde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işletmeler seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 96 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işletmeler ile gerçekleştirilen "İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Eksik Beceri)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşletmeler ve mevcut istihdam bölümünde Trabzon ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı ve E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapılıp yapılmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Ayrıca mevcut çalışanların varsa beceri eksiklikleri de bu yıl işverenlere ilk defa sorulmuştur.

Çalışma kapsamında Trabzon ilinde 806 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 53.367 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında Trabzon ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Trabzon ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenmiştir.

Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı

Sektörler	İşletme Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	201
İmalat	155
İnşaat	136
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	79
Ulaştırma ve depolama	69
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	48
Eğitim	25
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11
Bilgi ve iletişim	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	9
Diğer hizmet faaliyetleri	7
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6
Gayrimenkul faaliyetleri	4
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Genel Toplam	**806**

Trabzon ilinde Toptan ve perakende ticaret ve İmalat sektörlerinin önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Trabzon ilindeki çalışma kapsamına giren işletmeler

içerisinde Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 24,9 ve İmalat sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 19,2 seviyesindedir. Bu iki sektörün diğer sektörler içerisindeki oranı toplamda yüzde 44,1'dir. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursak; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 34, Toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,7 seviyesindedir. İşletme sayısı bakımından Trabzon ilinde ilk iki sırada yer alan sektörler ile Türkiye geneli ilk iki sektör aynı olmakla birlikte bu iki sektörün toplam ağırlıklarına bakıldığında Trabzon ili daha düşük seviyededir.

Araştırmaya dahil olan sektörler içerisinde en az sayıda işletmeler ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Trabzon ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

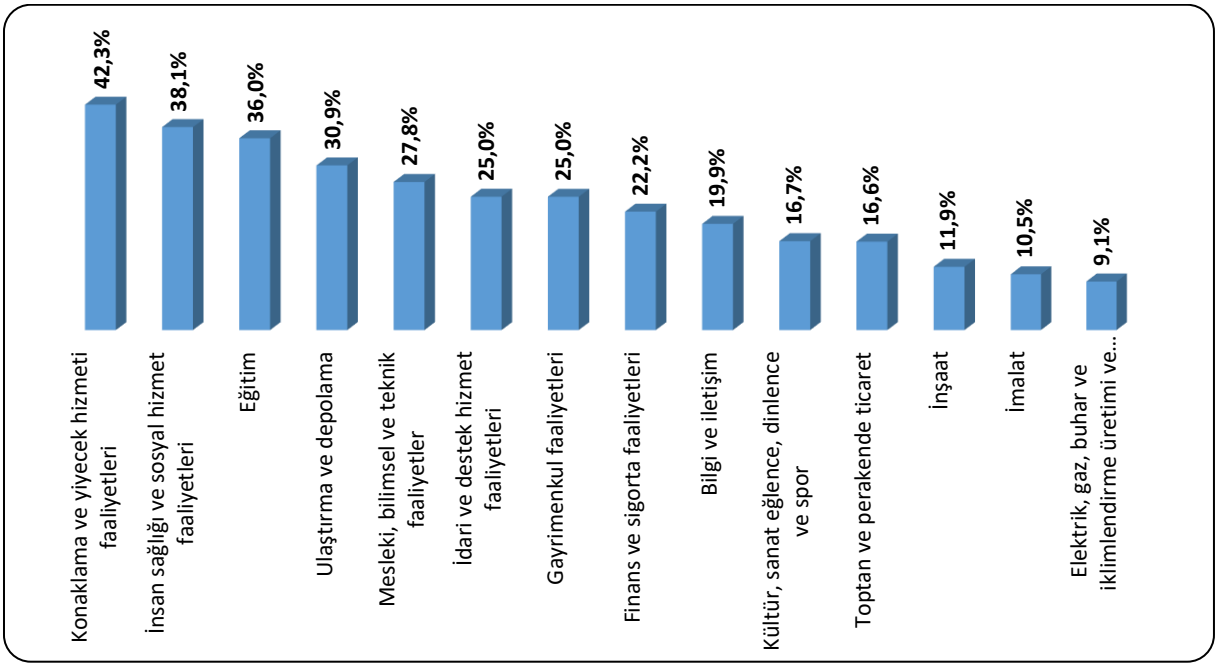

Trabzon ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 20,1 olarak gerçekleşmiştir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin içinde part-time çalışanı olan işletmelerin oranı yüzde 42,3 seviyesindedir. Part-time çalışma açısından ikinci sırada İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin içerisinde part-time çalışanı olanların oranı yüzde 38,1 oranındadır. Üçüncü sırada ise yüzde 36 ile Eğitim sektörü yer almaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörleri part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve bu sektörlerdeki işletmelerin yaklaşık yarısında part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

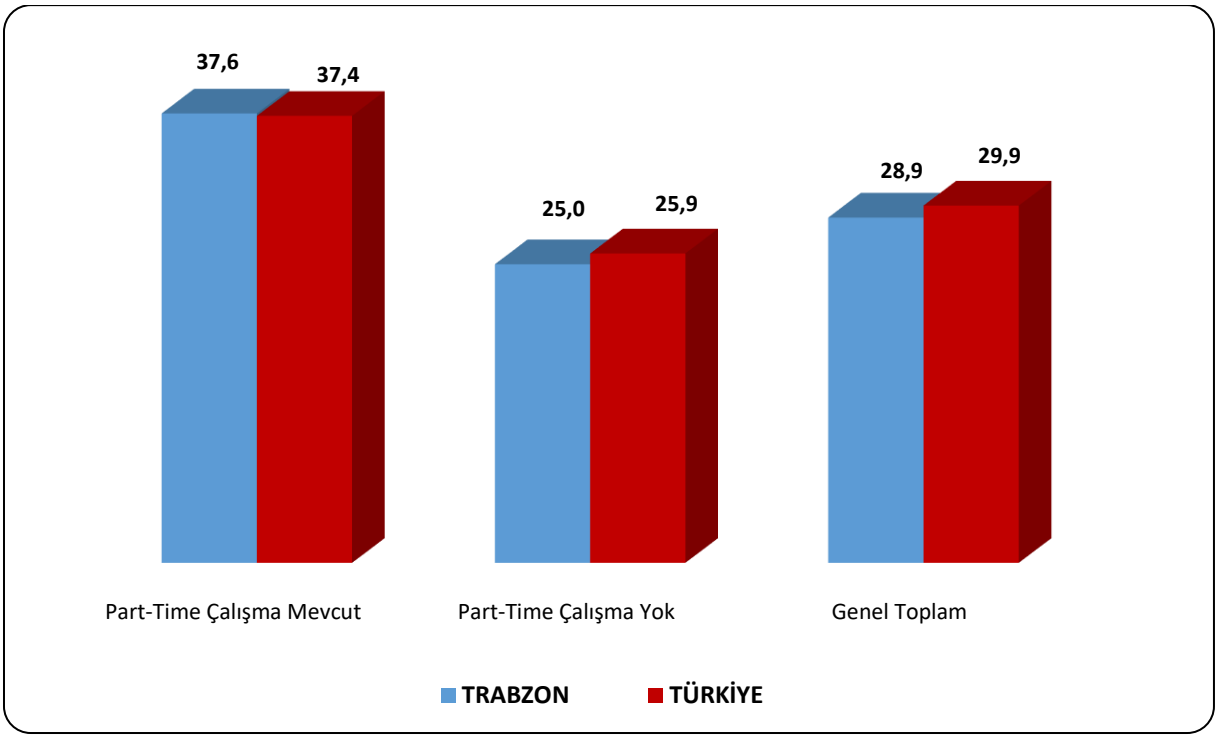

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,9'unu kadınlar oluşturmaktayken Trabzon ilinde bu oran yüzde 28,9 düzeyindedir. Trabzon ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,6 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,9 iken part-time çalışanı olan işletmelerde ise kadın çalışan oranı yüzde 37,4'dür.

Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı

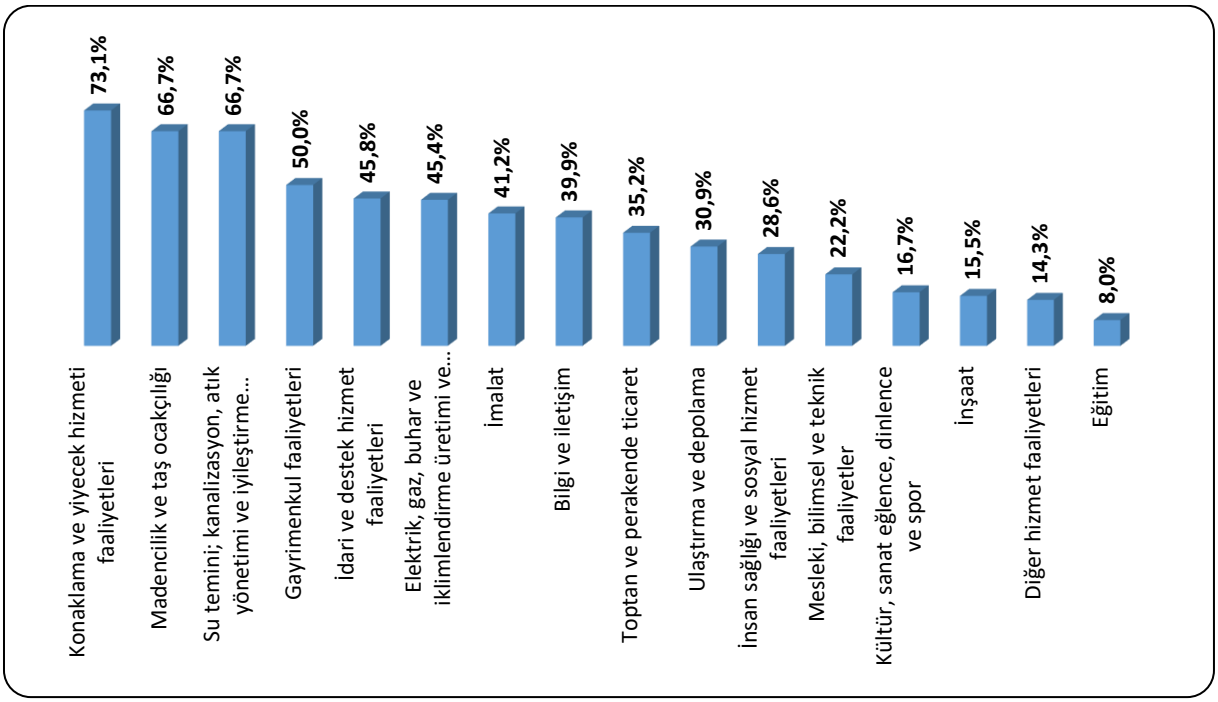

Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmeler içinde vardiyalı çalışma yapılan işletmelerin payı yüzde 35,5 seviyesinde iken bu oran Türkiye genelinde yüzde 34,2 seviyesindedir. Trabzon ilinde vardiyalı çalışmanın nispeten daha etkin uygulandığı sektörler Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerdeki işyerinin çoğu vardiyalı çalışma yapmaktadır. Eğitim sektörü ise yüzde 8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

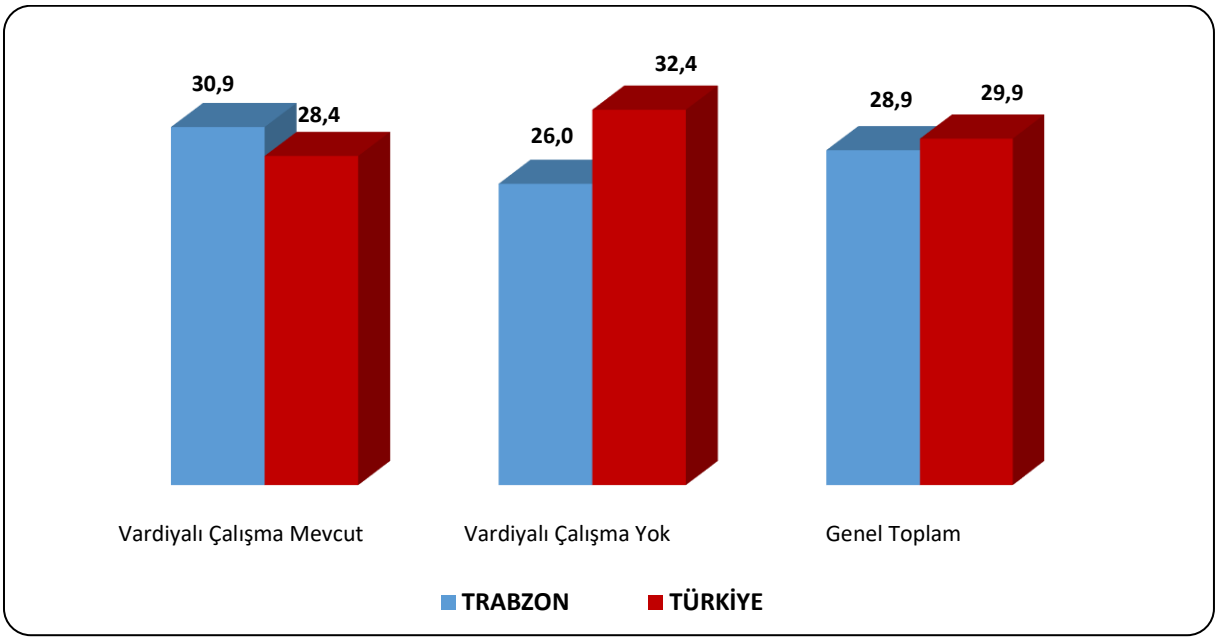

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklenen bir durumdur..

Şekil 8'de ilimiz için söz konusu eğilime ters yönde bir durum gözlenmektedir. Trabzon ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 30,9 iken, erkek çalışanların oranı ise yüzde 69,1 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadınların oranı yüzde 26 düzeyindedir. İlimizde Türkiye geneline göre farklı bir durumun gözlenmesi vardiyalı çalışmalarda kadın-erkek dağılımının sektörlere göre farklılık göstermesinden ve kadınların her zaman vardiya düzeninde çalışmamasından kaynaklanabilmektedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 29,9 seviyesindedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 4 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır.

Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı

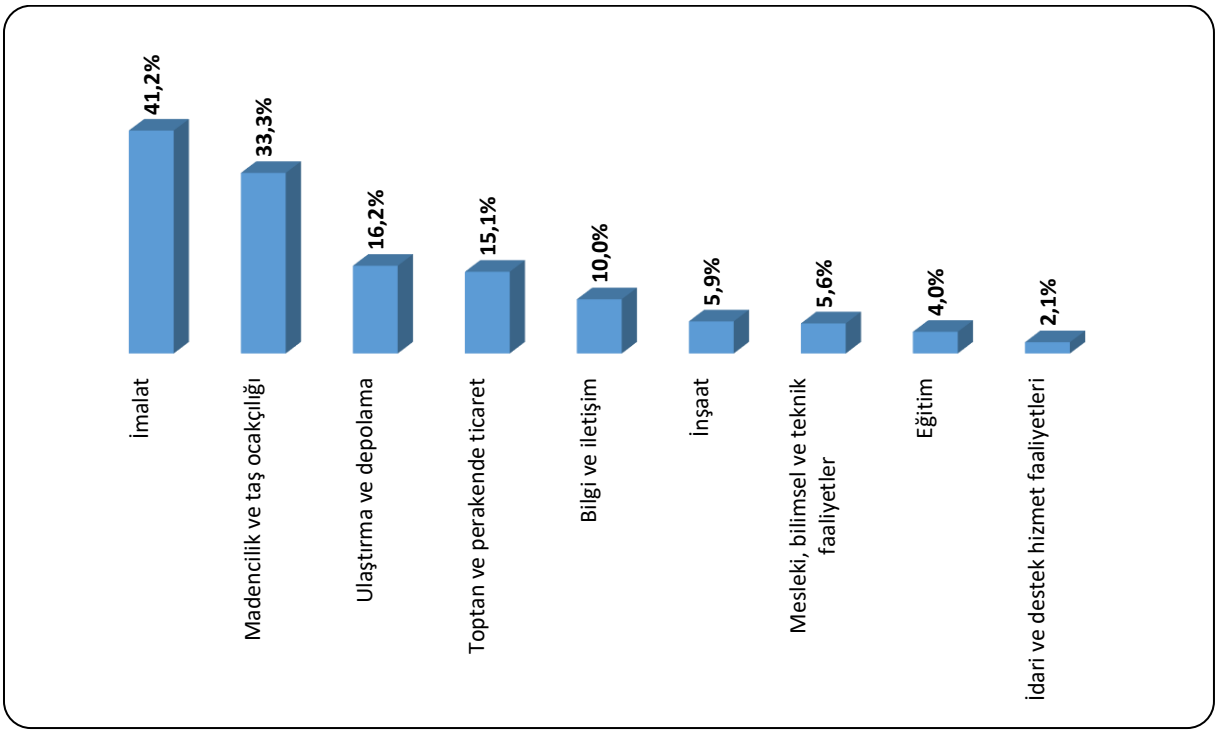

Trabzon ilindeki işletmelerin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 14,7 düzeyindedir. İmalat sektöründe ihracat yapan işletmelerin oranı yüzde 41,2 seviyesindedir. İhracat yapan işletme oranı bakımından ikinci sırada ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 27,4'ü ihracat yapmakta ve ilk sırada yer alan sektör olarak yüzde 56,4 ile İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işletme oranının yüksek olması ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında E-Ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Trabzon ilinde E-Ticaret uygulamasına sahip işletmelerin oranı yüzde 19,6 seviyesindedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı

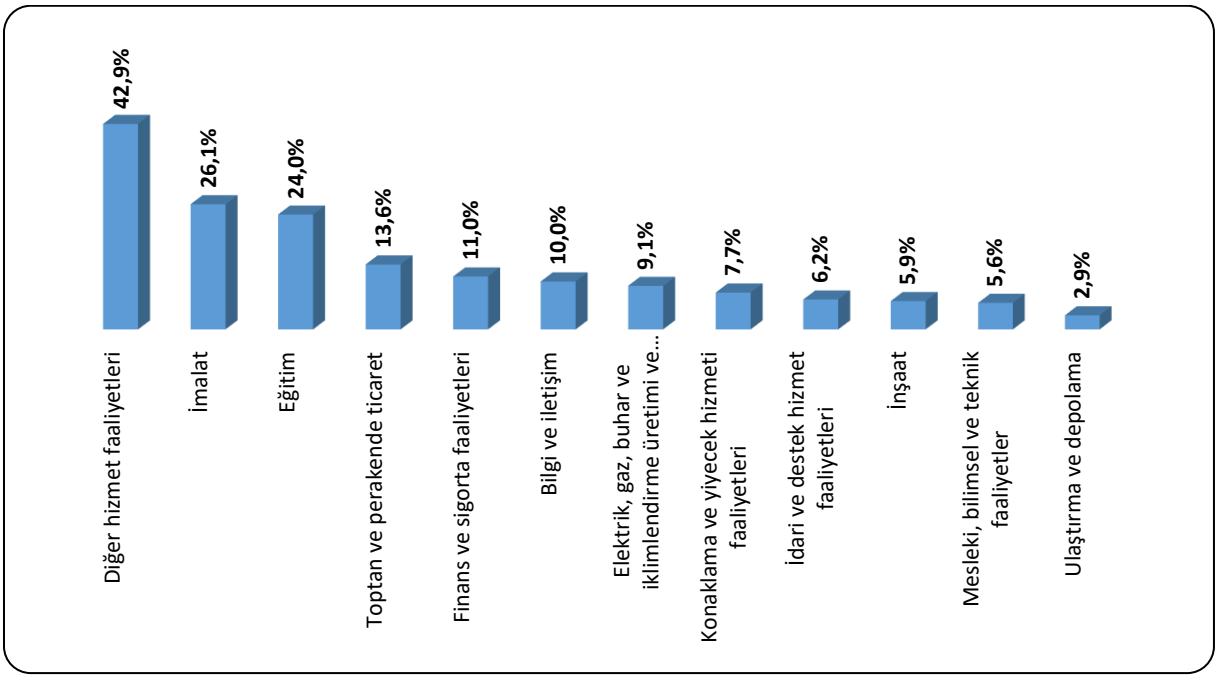

Trabzon ilinde araştırma kapsamında yer alan sektörlerden 12 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 12,4 olarak gerçekleşmiştir. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin içinde Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 42,9 seviyesindedir. İmalat sektöründe Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 26,1 seviyesindedir. Bu sektörleri ise yüzde 24 ile Eğitim sektörü takip etmektedir.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 16,7'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 44,8 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 29,7 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%)

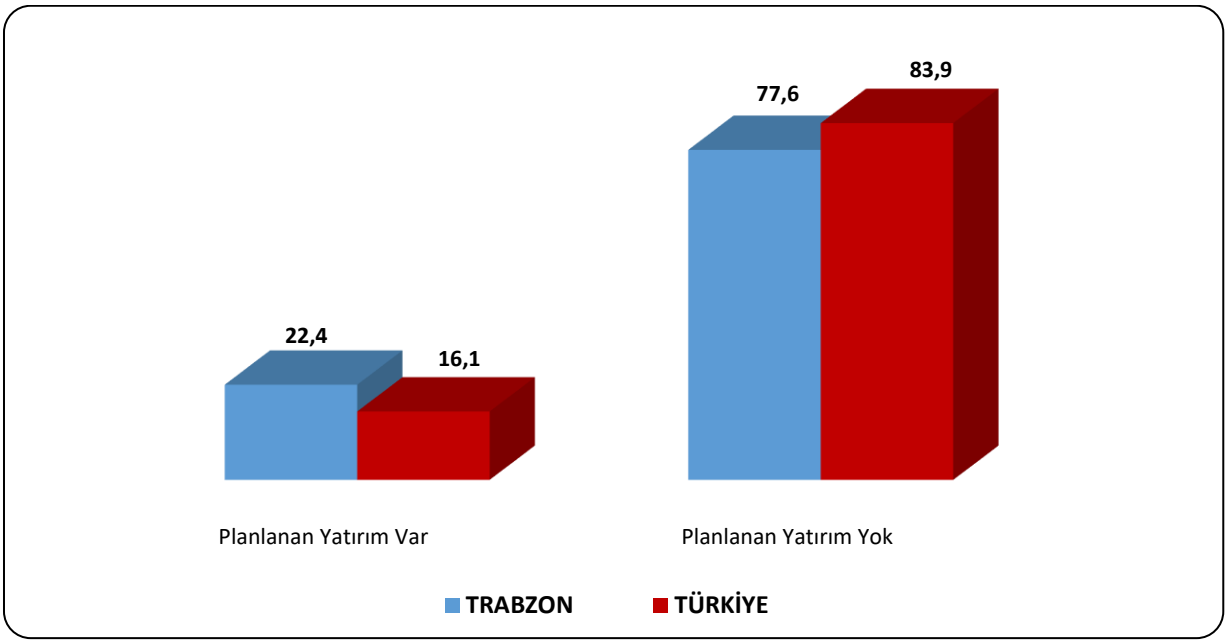

Türkiye genelinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 16,1'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Trabzon ilinde yüzde 22,4 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%)

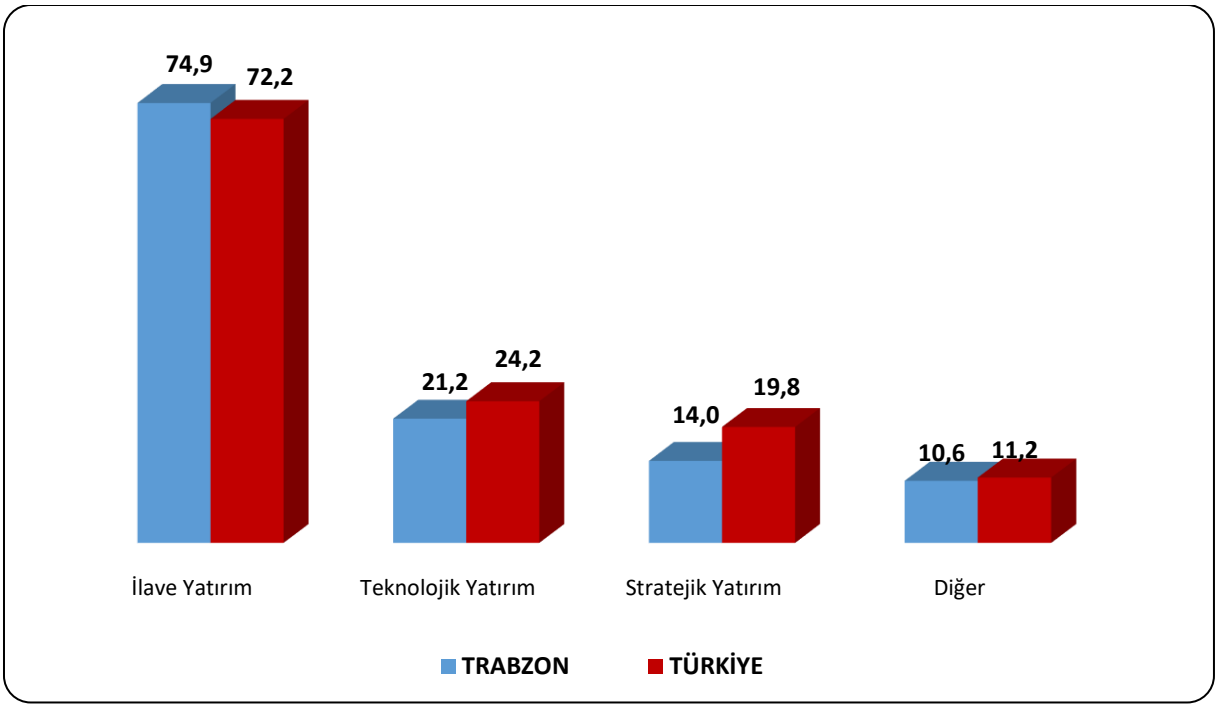

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan ve yatırım yapmayı planlayan işletmelerin içinde ilave yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 74,9; teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 21,2 ve stratejik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 14 seviyesindedir. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 72,2'si ilave yatırım, yüzde 24,2'si teknolojik yatırım, yüzde 19,8'i stratejik yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı

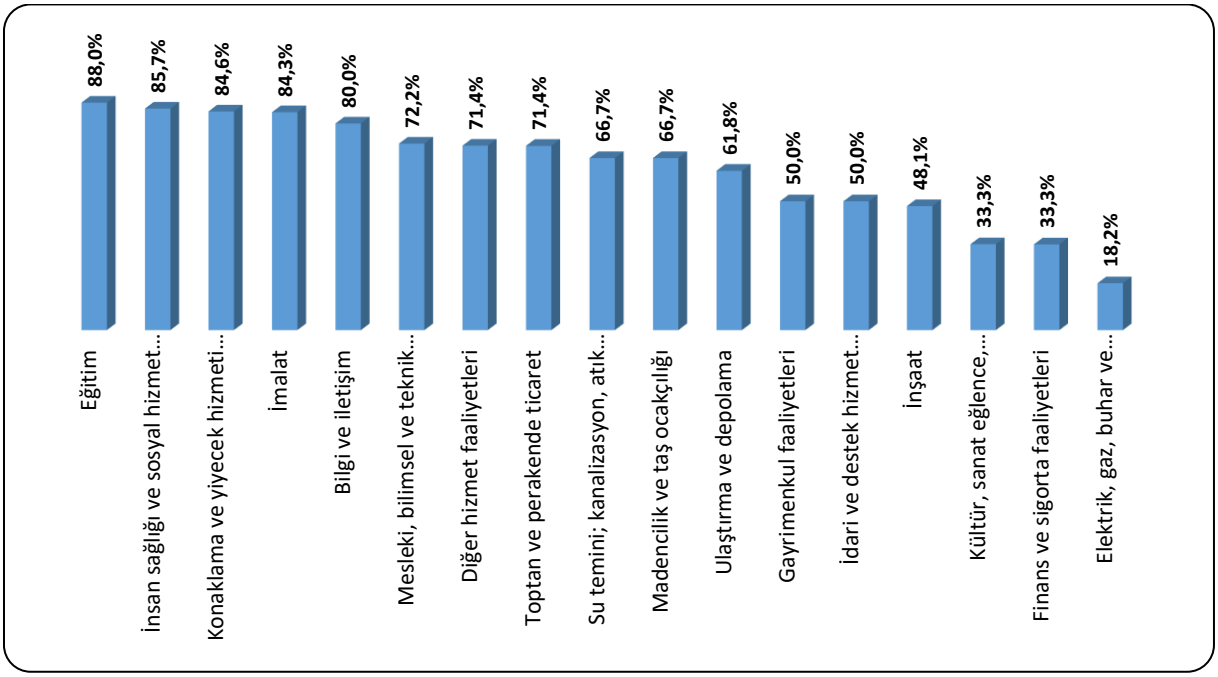

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 63,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Pandemi döneminde özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, ülke genelinde birçok işyerine hizmet sunmamıza imkân sağlamıştır. Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 68,5 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasına yakın bir değerdedir.

Araştırma kapsamında ilin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan Toptan ve perakende ticaret sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işletme oranı il geneli olan yüzde 68,5 seviyesinin üzerinde bir değer alarak yüzde 71,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Eğitim sektörü ise yüzde 88 oranı ile ilimizde İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektör olmuştur.

Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Hizmet Türleri	İşletme Oranı
Eleman Temini	53,7%
Danışmanlık ve Yönlendirme	43,7%
Kısa Çalışma Ödeneği	36,6%
Teşvikler	35,5%
İşbaşı Eğitim Programları	32,9%
Nakdi Ücret Desteği	12,1%
Mesleki Eğitim Kursu	1,1%
Genel Toplam	**100,0%**

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerden; Eleman Temini kapsamında hizmetlerimizden faydalananların oranı yüzde 53,7; Danışmanlık ve Yönlendirme kapsamında hizmetlerimizden yararlananların oranı yüzde 43,7 ve Kısa Çalışma Ödeneği kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işletmelerin oranı ise 36,6 seviyesindedir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

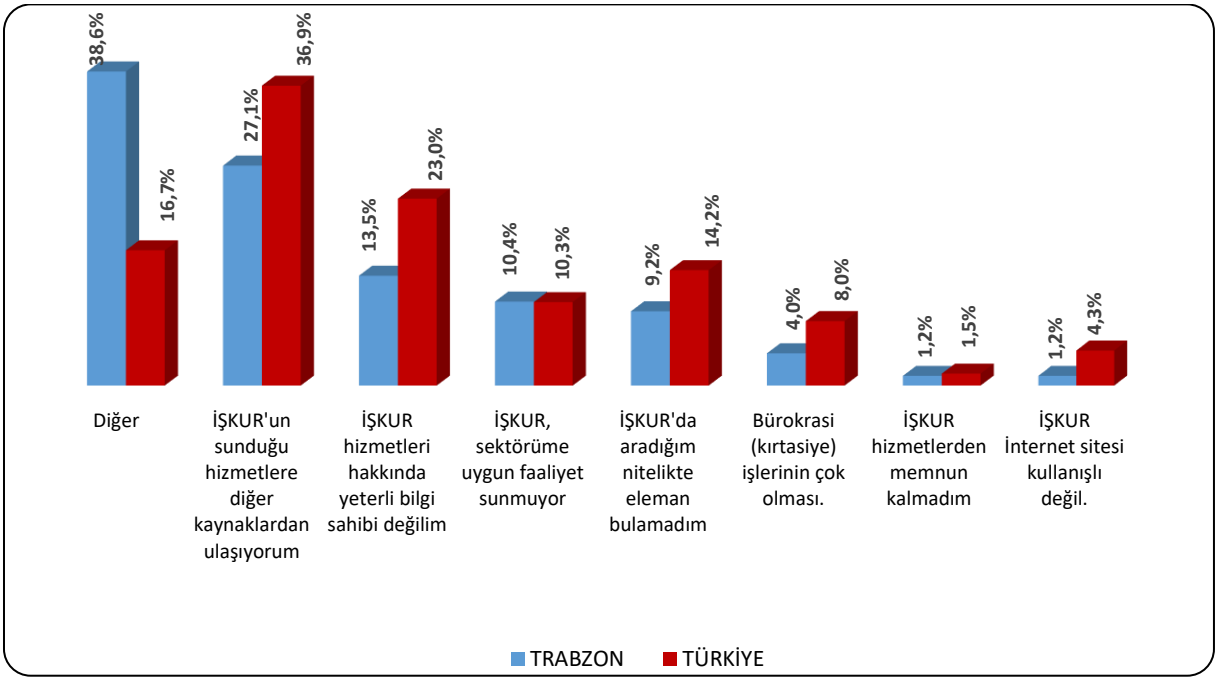

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere nedenlerini sorduğumuzda ilk üç sırada yüzde 38,6 ile "Diğer", yüzde 27,1 ile "İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum", yüzde 13,5 İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim ve yüzde 10,4 ile "İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor" gerekçe olarak gösterilmiştir.

Türkiye genelinde hizmetlerimizden faydalanmama nedeni olarak ilk sırada yüzde 36,9 ile "İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum" seçeneği gerekçe olarak gösterilmiştir. Trabzon ilinde "İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim" nedeniyle kurum hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye geneline göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Trabzon ilinde 20+ istihdamlı ve araştırma kapsamına giren sektörlerdeki işletmeler için 37.931 erkek çalışan ve 15.436 kadın çalışan olmak üzere toplam 53.367 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam Çalışan
Toptan ve perakende ticaret	10.035	5.266	15.301
İmalat	8.186	2.679	10.865
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4.449	2.153	6.602
İnşaat	5.263	422	5.685
Ulaştırma ve depolama	3.873	578	4.451
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.193	1.288	3.480
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	758	1.124	1.882
Eğitim	534	880	1.414
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	579	256	835
Finans ve sigorta faaliyetleri	290	271	560
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	456	68	523
Bilgi ve iletişim	316	147	463
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	296	165	461
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	327	39	367
Madencilik ve taş ocakçılığı	179	7	186
Diğer hizmet faaliyetleri	113	46	160
Gayrimenkul faaliyetleri	85	47	132
Genel Toplam	**37.931**	**15.436**	**53.367**

Sektörlere göre dağılımda ise; Trabzon ilinde çalışanların en fazla olduğu sektörler Toptan ve perakende ticaret, İmalat ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. Toplam çalışanların içinde bu üç sektörde çalışanların oranı yüzde 61,4 düzeyindedir.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör erkeklerde olduğu gibi Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanların payı yüzde 34,1 seviyesindedir. Trabzon ilinde kadın çalışan oranının

en yüksek olduğu sektör ise Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe kadın çalışan oranı yüzde 62,2 düzeyindedir.

Türkiye genelinde Eğitim ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında bu yıl ilk kez işverenlere, mevcut çalışanlarında bilgi beceri eksikliği olup olmadığı soruldu. Bunun yanında mevcut çalışanları arasında engelli bir çalışanın olup olmadığı da işverenlerden elde edilen bilgiler arasındaydı.

Trabzon ilinde 169 işveren halihazırda istihdam ettiği çalışanlarında bilgi beceri eksikliği olduğunu iletmiştir. Çalışanlarda en fazla eksilik duyulan beceriler ise; Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile İş Tecrübesi becerileridir.

İlimizde araştırma kapsamında yer alan 806 işletmeden 243'ünde engelli çalışan istihdam edilmektedir. Engelli bireylerin istihdamında aşılması gereken en büyük zorluk önyargılardır. Herkesin engelli ya da engelli adayı olduğu gerçeğini hiçbir zaman unutmamamız gerekmektedir. Bunun dışında Türkiye'de engellilere yönelik istihdam politikaları başta Anayasa olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerle belirlenmiş durumdadır. Anayasanın getirmiş olduğu eşitlik ilkesinin yanı sıra düzenlemelerin öngördüğü pozitif ayrımcılık esasları engellilere yönelik istihdam politikalarının temelini oluşturmaktadır.

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde 3 engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde 4 engelli işçiyi meslek, beden ve ruhsal durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

İŞKUR'un engelli vatandaşlarımıza yönelik sunmuş olduğu önemli bir hizmet de, Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği Projeleridir. Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerle kaybetmesi nedeniyle işgücü kaybının en az yüzde 40 olduğu "Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları" ile belgelenen kişiler, üretime katkıda bulunarak öncelikle kendi geçimlerini sağlamak sonra da ilave istihdam oluşturmak amacıyla hazırlayacakları projeleriyle e-Devlet üzerinden "Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği" kapsamında başvuruda bulunabilmektedirler. Kurumumuz internet sitesinin duyurular bölümünde Başvuru Rehberi ve usul esaslar yayınlanmaktadır.

2.2. AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler; açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, işverenlerin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşveren Oranı
İmalat	385	3,4%	26,1%
Toptan ve perakende ticaret	128	0,8%	12,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	2,7%	35,9%
İnşaat	45	0,8%	5,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	32	0,5%	16,7%
Ulaştırma ve depolama	19	0,4%	11,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18	1,0%	33,3%
Eğitim	8	0,6%	24,0%
Bilgi ve iletişim	8	1,7%	30,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	0,4%	5,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0,6%	14,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	0,2%	33,3%
Genel Toplam	**743**	**1,4%**	**16,8%**

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 135 işletmede 743 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. Trabzon ilinde araştırma döneminde toplam 743 kişilik açık işin 385 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin en fazla olduğu bir diğer sektör ise 128 açık iş ile Toptan ve perakende ticaret sektörüdür.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,9 seviyesindedir. Trabzon ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Trabzon ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,4 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin içinde açık işi bulunan işletmelerin oranı yüzde 16,8 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 24,6 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 15: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi

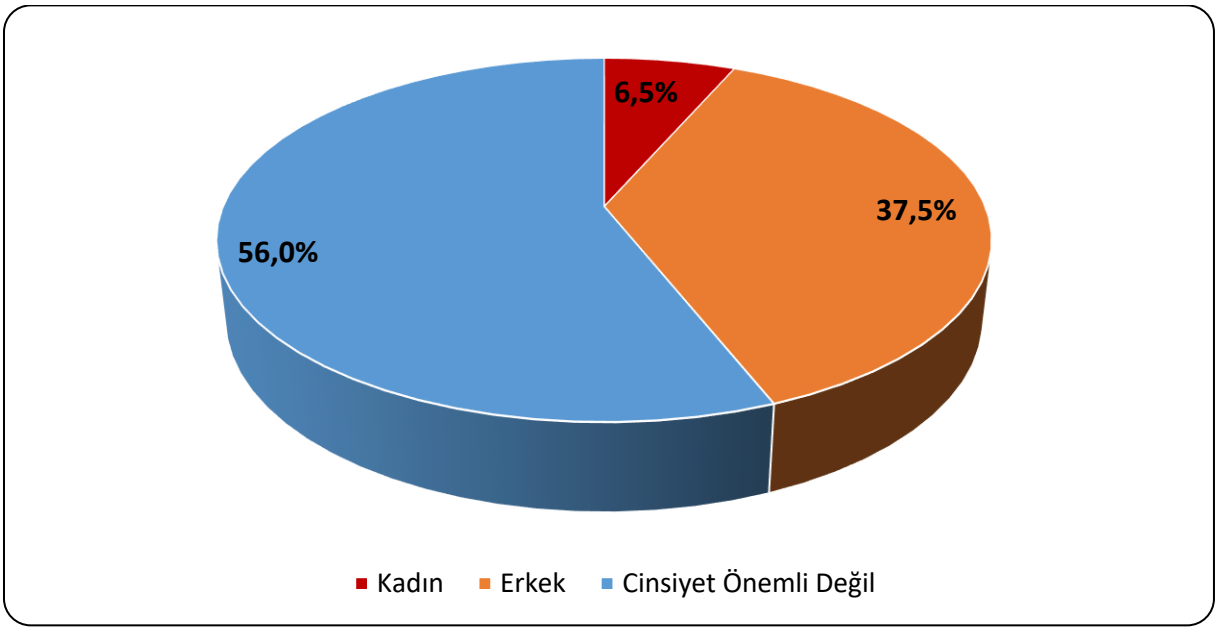

Şekil 15 üzerinde Trabzon ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Trabzon ilinde işverenlerin cinsiyetin önemli olmadığını belirttikleri açık işlerin oranı yüzde 56 iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 65,1 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 6 iken; Trabzon ilinde yüzde 6,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 28,9'unda işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Trabzon ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 37,5 seviyesindedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların oranı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

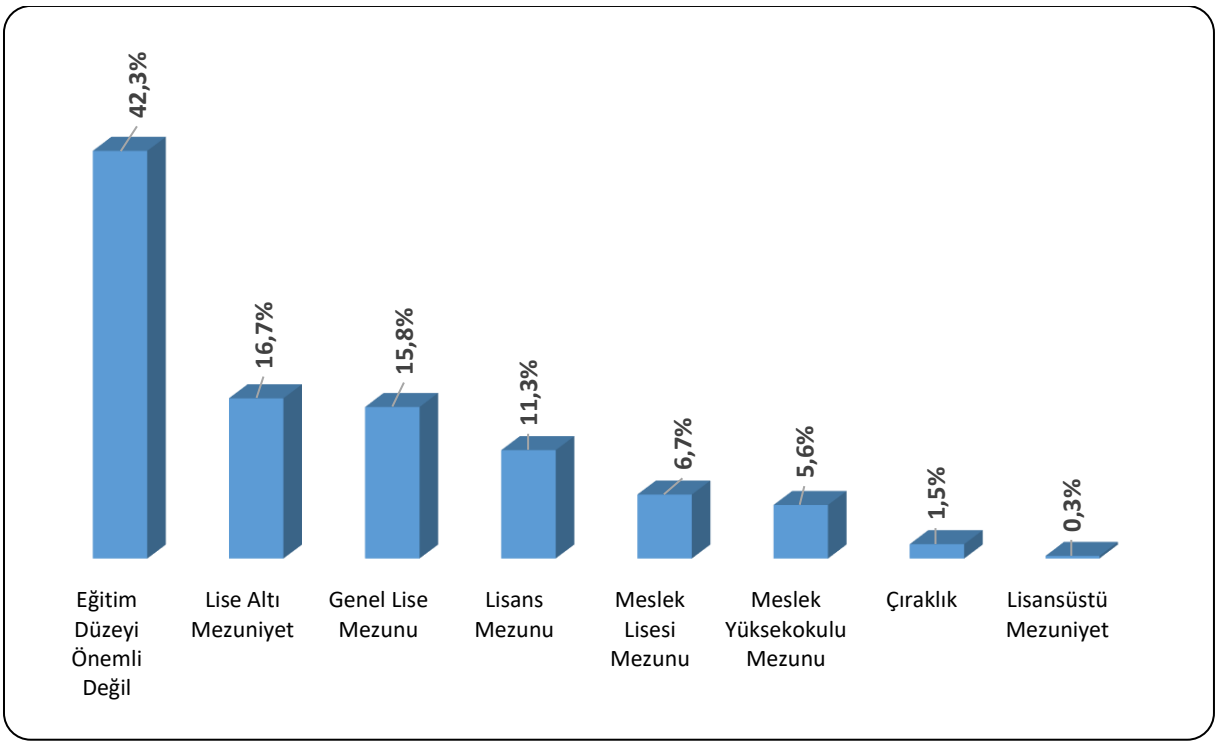

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Trabzon ilindeki açık işler incelendiğinde, asgari düzeyde "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" olarak talep edilen açık işlerin oranı yüzde 42,3 düzeyindedir. "Lise Altı Mezuniyet" şeklinde talep edilen açık işlerin payı da yine yüzde 16,7 seviyesindedir.

Şekil 17: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı

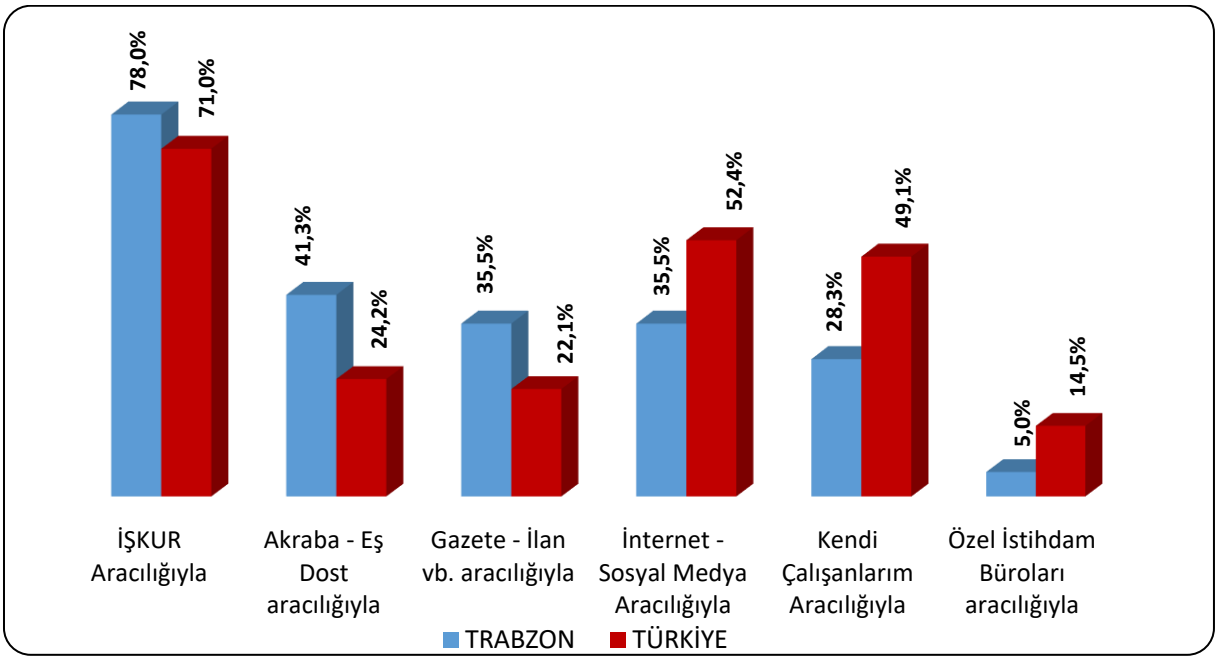

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek kurumumuz görevlerinden biridir.

Şekil 17 üzerinde Trabzon ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin içinde İŞKUR aracılığıyla arananların oranı yüzde 78 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 71 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ilinde ikinci sırada yüzde 41,3 ile "Akraba - Eş Dost Aracılığıyla" açık işler aranmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 35,5 ile "Gazete - İlan vb. Aracılığıyla" mevcut açık işler aranmaktadır.

Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Öncelik Sırası
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1
İş Tecrübesi	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3
Takım Çalışması	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	6
Bilgisayar Kullanımı	7
Analitik Düşünebilme	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	9
Yabancı Dil	10

Trabzon ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi sırasıyla İş Tecrübesi ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri takip etmektedir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları

Meslek Grupları	Açık İş
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	234
Hizmet ve satış elemanları	190
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	171
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	38
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	36
Nitelik gerektirmeyen meslekler	36
Profesyonel meslek mensupları	32
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	5

Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 31,5 seviyesindedir. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslek Grupları	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	69,4%	62,1%	19,0%	94,8%	18,1%	0,9%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	32,0%	46,2%	46,2%	82,2%	34,9%	0,0%
Hizmet ve satış elemanları	22,3%	17,0%	55,3%	48,9%	27,1%	16,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	34,3%	10,5%	26,4%	89,5%	44,8%	5,3%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	19,5%	0,0%	0,0%	88,9%	36,0%	0,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	19,4%	0,0%	41,7%	86,1%	38,9%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	53,1%	9,4%	31,3%	75,0%	37,5%	9,4%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	60,0%	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Trabzon ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin büyük bölümü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslekler	Analitik Düşünebilme	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)						1				2
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	3	2		6	5	4		3	1	6
Ön Muhasebeci		2		5	4	3	5	5		1
Garson (Servis Elemanı)		9	6	2	1	4	5	3	8	7
Satış Danışmanı / Uzmanı				1	4	5	2	3		
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)		1				3		2		
Temizlik Görevlisi			5		3	2	4	5		1
Balık Temizleme İşçisi			3			2				1
Boru Döşemecisi										1
Çay Üretimi Ve İşleme Elemanı	6		1			4	2	3		5

Tablo 15 üzerinde Trabzon ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Balık Temizleme İşçisi ve Boru Döşemecisi mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Ön Muhasebeci	Çay Üretimi Ve İşleme Elemanı	Balık Temizleme İşçisi	Çay Üretimi Ve İşleme Elemanı
Kasiyer	Boru Döşemecisi	Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)	Balık Temizleme İşçisi
Temizlik Görevlisi	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Çay Üretimi Ve İşleme Elemanı	Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)
Aşçı Yardımcısı	Beko Loder (Kazıcı - Yükleyici) Operatörü	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Temizlik Görevlisi
Okul Öncesi Öğretmeni	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Bulaşıkçı (Stevard)	Kapıdan Kapıya Satış Temsilcisi	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Boru Döşemecisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Otobüs Muavini	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
Aşçı	Mobilya Montajcısı	Servis Komisi	Ön Muhasebeci

Trabzon ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Çay Üretimi ve İşleme Elemanı, Balık Temizleme İşçisi, Garson (Servis Elemanı) meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan meslek ise Ön Muhasebeci, Kasiyer ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu meslekler Çay Üretimi ve İşleme Elemanı, Boru Döşemecisi ve Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslekler ise Balık Temizleme İşçisi, Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar) ve Garson (Servis Elemanı) meslekleridir.

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Trabzon ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan darboğazları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, İlin istihdam politikasına da yön verecektir.

Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 19.286 işletmenin (20+ istihdamlı) çeşitli mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Trabzon ilinde ise 20+ istihdamlı 161 işletme son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,4'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Trabzon ilinde ise bu oran yüzde 20 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	171
Toptan ve perakende ticaret	84
İnşaat	79
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	78
Ulaştırma ve depolama	31
Eğitim	14
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11
Bilgi ve iletişim	10
Madencilik ve taş ocakçılığı	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Genel Toplam	**505**

Trabzon ilinde 505 kişilik işgücü için eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle imalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde imalat sektörünün payı yüzde 33,8 seviyesindedir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri de ilk sıralarda yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen diğer sektörlerdir.

Şekil 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı

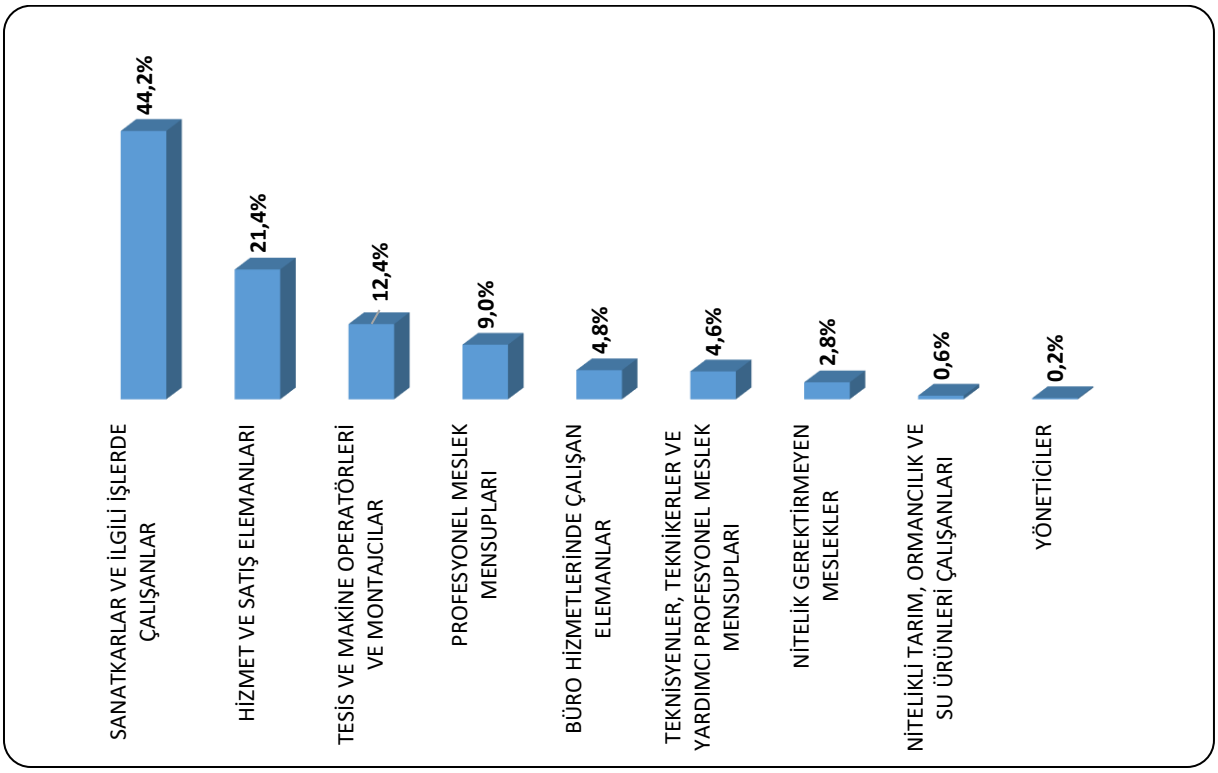

Trabzon ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 223 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam TGÇM içindeki payı yüzde 44,2 seviyesindedir.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 31,3 seviyesindedir. Trabzon ilinde bu meslek gurubunda eleman temininde güçlük çekilme oranı yüzde 12,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Garson (Servis Elemanı)	34
Haberleşme Tesisatı Bakım Ve Onarımcısı	30
Ayakkabı El Montajcısı	25
Cnc Freze Tezgahı Operatörü	20
Ahşap Kalıpçı	15
Aşçı	14
Mermer İşçisi	13
Mobilya Satış Elemanı	10
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	10
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	8

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 34 kişi ile Garson (Servis Elemanı) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 30 kişi ile Haberleşme Tesisatı Bakım ve Onarımcısı ve 25 kişi ile Ayakkabı El Montajcısı meslekleri gelmektedir.

Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

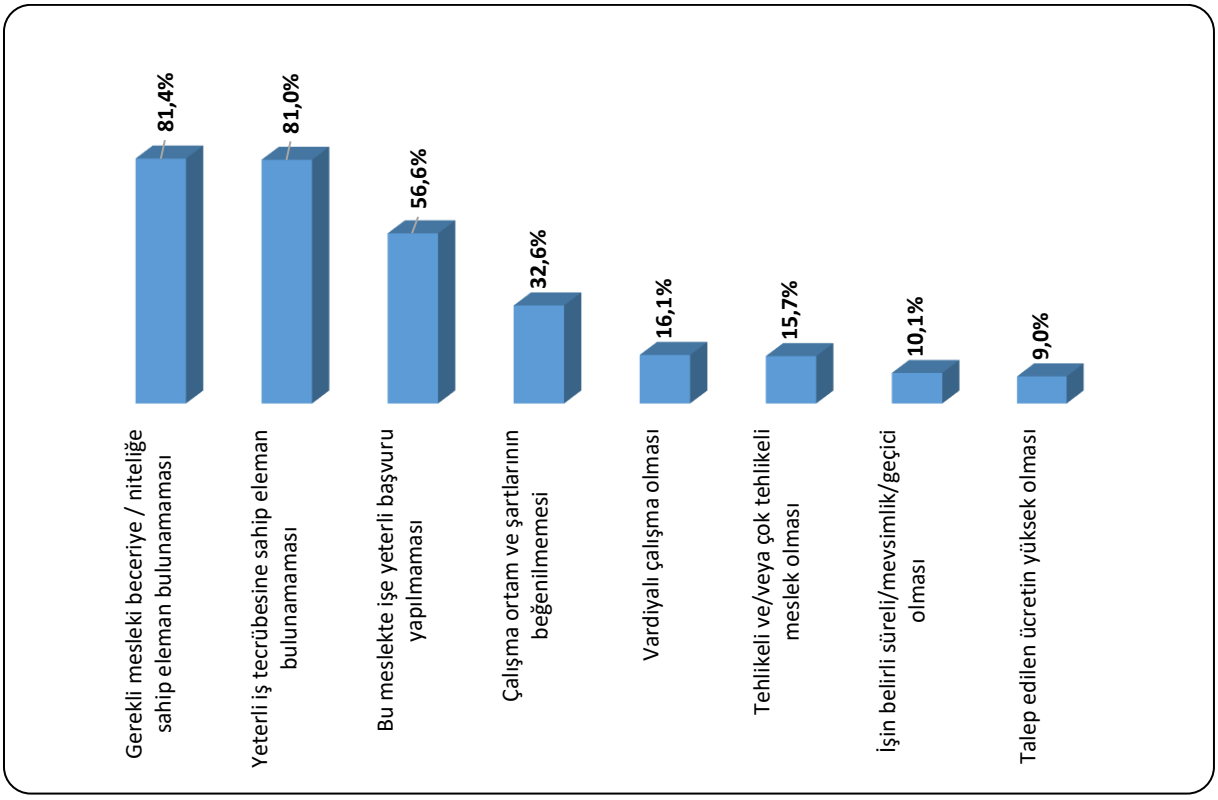

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı

işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında ilk sırada Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması yer almaktadır.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. Her ay düzenli olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen İktisadi Yönelim Anketleriyle imalat sanayiinde yer alan firmalardan gelecek 3 aylık döneme ilişkin istihdam beklentileri derlenmektedir. TCMB'nin bu kapsamda her ay yayınladığı istatistikler ise yalnızca imalat sektörü ve ülke geneline ilişkin bilgi vermektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları ise işverenlere bir yıl sonrası için öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlenmektedir. Ayrıca istihdam özelinde, teknolojik değişim ve dönüşümün işverenlerin bulundukları sektöre gelecek 10 yılda nasıl etki edeceği de İPA ile işverenlere sorulmaktadır. İPA verilerinden elde edilen bilgilerle 17 sektör için Türkiye geneli ve il düzeyinde raporlar düzenli olarak her yıl yayınlanmaktadır.

2.4.1. Net İstihdam Değişimi

Bu bölümde Trabzon ilinde 2022 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18'i çeşitli mesleklerde net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde net istihdamın artacağını düşünen işletmelerin oranı 23,4 seviyesindedir. Öte yandan bazı meslekler için net istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,7 ve Trabzon ilinde ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	59	11,2%
İnşaat	545	9,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20	4,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	106	3,0%
İmalat	275	2,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	156	2,4%
Toptan ve perakende ticaret	247	1,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28	1,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	1,3%
Eğitim	17	1,2%
Ulaştırma ve depolama	36	0,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	0,4%
Genel Toplam	**1.496**	**2,8%**

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde bir yıl sonrası için (27 Mayıs 2023) istihdamın yüzde 2,7 artacağı beklenmekte olup Trabzon ilinde ise bu oran yüzde 2,8 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam artışı 545 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı yüzde 11,2 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe beklenmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	472
Nitelik gerektirmeyen meslekler	382
Hizmet ve satış elemanları	190
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	176
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	106
Profesyonel meslek mensupları	93
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	45
Yöneticiler	21
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	10
Genel toplam	**1.496**

Trabzon ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 472 kişilik artış ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubudur. 27 Mayıs 2023 tarihine kadar en düşük istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarıdır.

Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
İnşaat İşçisi	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Elektrikçi (Genel)	Servis Şoförü (Okul)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Bakım Ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım Ve Onarımcısı
Beden İşçisi (Genel)	Fındık İşleme İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Servis Rehberi (Okul)
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Yabancı Dil Öğretmeni-Ortaöğretim
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	İnşaat Kalfası (Genel)
Diğer Mobilya İşçileri	Diğer Veznedarlar Ve İlgili Personel
Şoför-Yük Taşıma	Büro İşçisi

Trabzon ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, İnşaat İşçisi, Elektrikçi (Genel) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleridir. Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Servis Şoförü (Okul) ile Bakım ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım ve Onarımcısı meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslek olarak belirtilmiştir.

2.4.2. Teknolojik Dönüşümün İstihdama Etkisi

İPA kapsamında yer alan işverenlere, "gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik gelişme ya da dönüşümün sektörünüzdeki istihdama yansımaları nasıl olacaktır?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 22: İşverenlerin Teknolojik Dönüşüm Sonucu İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Toptan ve perakende ticaret	24,1%	2,0%	24,6%	49,2%
İmalat	27,5%	4,6%	30,7%	37,3%
İnşaat	19,3%	5,9%	31,1%	43,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26,9%	6,4%	26,9%	39,7%
Ulaştırma ve depolama	23,5%	5,9%	26,5%	44,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	47,6%	4,8%	9,5%	38,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,8%	4,2%	29,2%	45,8%
Eğitim	20,0%	8,0%	28,0%	44,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	22,2%	5,6%	33,3%	38,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	14,3%	0,0%	28,6%	57,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9,1%	0,0%	63,6%	27,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	83,3%	16,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	29,9%	70,1%
Genel Toplam	**23,2%**	**4,3%**	**29,4%**	**43,1%**

Sektörlere göre işgücü piyasalarında yaşanan teknolojik dönüşümün istihdama sektörel yansıması incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranının en yüksek olduğu sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en fazla olan sektör ise Eğitim sektörüdür.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2022 yılı Nisan-Mayıs aylarında saha çalışması gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında, ilimizde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sunması amacıyla Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda mevcut çalışanlar için beceri eksiklikleri, işverenin son bir yıl içinde eleman temin etmekte güçlük çektiği meslekler ve nedenleri tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda hazırlanan raporun işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren istatistikler, işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibariyle TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2021 yılı TÜİK verilerine göre TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 9,9 düzeyindedir. 2023 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Trabzon ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan eleman temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işletmelerdeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 71,1 iken kadınların payı ise yüzde 28,9 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği

sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Trabzon ilinde kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Eğitim sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilere ait işyerlerinde kadın istihdamının diğer işletmelere kıyasla daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini teşvik etmek önem arz etmektedir.

Trabzon ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır.

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde Trabzon ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 573 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 1.088 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve programların yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların istihdam edilebilirliklerinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır.

Trabzon ilinde 20 ve üzeri istihdama sahip işletmeler içerisinde istihdamda öncü sektörler, Toptan ve perakende ticaret ile İmalat sektörleridir.

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Nisan-Mayıs döneminde 135 işletmede 743 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 743 kişilik açık işin 385 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer bir sektör ise Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerisektörleridir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin içinde açık iş bulanan işletme oranı yüzde 16,8 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 24,6 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işletmelerin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" cevabı veren işletmelerin oranı Trabzon ilinde yüzde 42,3 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, İşverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla "Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması" nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının veya Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 18'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 23,4 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,7 iken Trabzon ilinde yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Pandemi, Ukrayna-Rusya savaşı, Enerji ve gıda fiyatlarında yaşanan artışlar, ekonomilerde yaşanan arz talep dengesizliği ve enflasyonist baskılarla birlikte olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler, dijitalleşme ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler oldukça hızlı değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi, etkin bir işgücü piyasasının oluşması için

önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde istihdamın önemli bir aracı olarak görülen esnek çalışmanın yaygınlaşması, güvenceli esneklik kavramının daha fazla gündemde yer almasını sağlamaktadır. Aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarıyla, güvence-esneklik dengesi de gözetilmelidir. Yaşam maliyetlerinin sürekli olarak yükseldiği bir dünyada, istihdamın ve gelirin sürdürülebilirliği için esnek çalışma modellerinin de güvenceli hale getirilmesine yönelik dönüşüm zaruridir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2022, 10 28). *Aylık Sigortalı İstatistikleri (Temmuz 2022).* SGK Web Sitesi: https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/ adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2022, 10 28). *İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven Endeksi (Ekim 2022).* TCMB: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579/IYA-Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579-ogdYfbO adresinden alındı

Türkiye İstatistik Kurumu. (2022, 10 28). *2021 Yılı İşgücü İstatistikleri.* TÜİK: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=isgucu-istatistikleri-2021-45645&dil=1 adresinden alındı

Türkiye İş Kurumu. (2012-2022). İl Düzeyinde İstatistikler. *İdari Kayıtlar*. Türkiye: İŞKUR.

Türkiye İş Kurumu. (2022, Nisan-Mayıs). 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Verileri. Türkiye: İŞKUR.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2022, 10 27). *Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm Eğilimler 2022.* ILO: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_834656.pdf adresinden alındı

EK: 2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU

İŞKUR

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1. Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 8.030TL (sekizbinotuzlira) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

1

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
e) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		
f) Engelli istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

2) Yatırımla İlgili Bilgiler

Yatırımın Türünü Belirtiniz.

İlave Yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( ) .....

3) İşyerinizde toplam kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

4) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve beceriler var mıdır?
Evet ( ) (5.soruya geçiniz.) Hayır ( ) (6. soruya geçiniz.)

5) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve becerileri belirtiniz.

Çalışanın Mesleği	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b) Analitik Düşünebilme c) İletişim ve ifade yeteneği d) İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e) Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g) Yabancı Dil h) Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik		
	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır)

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 6.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşinizde Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b)Analitik Düşünebilme c)İletişim ve ifade yeteneği d)İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e)Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g)Yabancı Dil h)Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** a) Akraba - Eş Dost b) Gazete - İlan, vb. c) İnternet - Sosyal Medya d) İŞKUR e) Kendi çalışanlarım aracılığıyla f) Özel İstihdam Büroları		
					1.	2.	3.	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1, **EN FAZLA** 3 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (27 MAYIS 2023 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) **1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?**	**Evet** ☐ →	**7.1'e geçiniz.**
	Hayır ☐ →	**8. soruya geçiniz.**
	Fikrim Yok ☐ →	**8. soruya geçiniz.**

7.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz	Net sayısal artış	Sizce bu meslekte artışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

8) **1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?**	**Evet** →	**8.1'e geçiniz.**
	Hayır →	**9. soruya geçiniz.**
	Fikrim Yok →	**9. soruya geçiniz.**

8.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	Sizce bu meslekte azalışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 9.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 10.Soruya geçiniz.

9.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 3. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 4. İşin belirli süreli/mevsimlik/geçici olması 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması 7. Vardiyalı çalışma olması 8. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması							
		1	2	3	4	5	6	7	8

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

11) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini ( )
İşbaşı Eğitim Programları ( )
Nakdi Ücret Desteği ( )
Mesleki Eğitim Kursu ( )
Kısa Çalışma Ödeneği ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme ( )
Teşvikler ( )

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
Diğer (Belirtiniz).....

15) İşyerinizde uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam ediyor musunuz?

Evet ( ) 16. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 17. Soruya geçiniz.

16) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam etme sebebiniz nedir?

a) Yabancı dil bilgisine sahip olması
b) İşletmenin hedef kitlesiyle aynı uyruktan olması
c) Teşvikler
d) Yeterli mesleki bilgiye sahip olması
e) İşgücü maliyetinin daha düşük olması
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer….(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

17) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam **etmeme** sebebiniz nedir?

a) Yabancı işçi çalıştırma prosedürleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmama
b) Çalışma izni harcının yüksek olması
c) Kültürel uyumsuzluk
d) Yeterli Türkçe bilgisine sahip olmama
e) Yeterli mesleki bilgiye sahip olmama
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer……(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.